

จัน ตี ิ ร ร ม อ ยู่ ที่ ไ ท น

กุลบุตรใดไม่มีความพยาบาท ไม่เบียดเบียน มีความ
สงบวิเวกเป็นอาวธ มีความอดทนเป็นเกราะ กุลบุตรนั้นย่อม
เป็นไปเพื่อความเกษมจากโยคะ ฌานอันยอดเยี่ยมภายใน
เกิดขึ้นในบุคคลเหล่าใด บุคคลเหล่านั้น เป็นนักปราชญ์
ย่อมพ้นไปจากโลก โดยความแน่ใจว่ามีชัยชนะโดยแท้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๒๕๖

สิ่งที่เป็นความปรารถนาของทุกๆ คนในการดำรงชีวิต
อยู่นั้น คืออยากจะทำให้ชีวิตมีความสุข ประสบแต่ความสำเร็จสมหวัง
ไม่มีอุปสรรค หรือสิ่งที่จะมาบั่นทอนกำลังใจ อันจะนำมาซึ่ง
ความโศกเศร้าเสียใจ แต่น้อยคนนักที่จะสมปรารถนาในชีวิต

ทั้งนี้เพราะความทะยานอยาก ทำให้มนุษย์ต้องดิ้นรน
ขวนขวาย แสวงหาในสิ่งที่ตนเองคิดว่า จะเพิ่มเติมความ
สุขหรือส่วนที่บกพร่องของชีวิตให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ จึง
แสวงหากันรำไป ทั้งๆ ที่ตนเองก็ยังไม่ทราบว่า หนทางแห่ง
ความสุขที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร

เมื่อไม่ทราบ ทำให้ชีวิตต้องเวียนวนอยู่กับเรื่องการทำ
มาหากิน เพลิดเพลินในเบญจกามคุณ หลงใหลในเกียรติยศ
ชื่อเสียงเงินทอง พระบรมศาสดาทรงค้นพบว่า วิธีการที่จะ
ทำให้เข้าถึงความสุขที่แท้จริงได้นั้นจะต้องเริ่มต้นจากใจที่หยุดนิ่ง
เพราะสุขอื่นนอกจากใจหยุดนิ่งไม่มี ใจที่สงบหยุดนิ่งจะเป็น
ต้นทางแห่งความสุข และความสำเร็จของชีวิต

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน พราหมณสูตร ว่า

“กุลบุตรใดไม่มีความพยายาม ไม่เบียดเบียน มีความ
สงบวิเวกเป็นอาวุธ มีความอดทนเป็นเกราะ กุลบุตรนั้น
ย่อมเป็นไปเพื่อความเกษมจากโยคะ ฌานอันยอดเยี่ยมภายใน

ชั้นดีธรรมอยู่ที่ไหน

๒๕๓

**เกิดขึ้นในบุคคลเหล่าใด บุคคลเหล่านั้น เป็นนักปราชญ์
ย่อมพ้นไปจากโลก โดยความแน่ใจว่ามีชัยชนะโดยแท้”**

การเดินทางไกลในสังสารวัฏ เพื่อไปสู่อายตนิพพาน ต้องอาศัยกำลังใจที่สูงส่ง อาศัยกำลังบุญบารมีที่มากมายมหาศาล จึงจะไปถึงจุดหมายได้ เหมือนเรือจะข้ามฟากมหาสมุทร ต้องมีการเตรียมสัมภาระให้พร้อม เพราะภัยในมหาสมุทรมากมาย ทั้งภัยจากสัตว์ร้าย ภัยจากคลื่นลมมรสุม และภัยจากสิ่งที่เราไม่เคยคาดคิดมาก่อน ส่วนการเดินทางข้ามทะเลทุกข์แห่งสังสารวัฏ นั้น ก็ต้องอาศัยเสบียงในการเดินทางคือบุญกุศล ถ้ามีบุญบารมีไม่มากพอ ก็ไม่สามารถจะข้ามพ้นชาติ ชรา และมรณะไปได้ จะต้องทนทุกข์ทรมานอยู่รำไป

บารมีที่สำคัญที่นักสร้างบารมีทั้งหลาย ต้องมีอยู่ในจิตใจ คือขันติบารมี ขันติคือความอดทนเป็นตบะอย่างยิ่ง ที่จะนำเราก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิต เพราะในขณะเดินทางไกล จะต้องเจอปัญหา และอุปสรรคนานัปการ ถ้าหากว่าเรามีความอดทนแล้ว แม้มรสุมร้ายจะถาโถมเข้ามากะทบหนาวชีวิต ระลอกแล้วระลอกเล่า เราก็ยังยืนหยัดสู้ต่อไปไม่ยอมให้หนาวชีวิตลำนี้ล้มเสียกลางทะเล

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสรรเสริญขันติธรรมว่าเป็นเลิศ

ชั้นดีธรรมอยู่ไหน

๒๕๘

เป็นหลักเป็นประธานที่ทำให้เกิดคุณ คือ ศิล สมาธิ กุศลธรรม
ทุกอย่างจะเจริญขึ้นมาได้ ก็เพราะอาศัยขันติเป็นพื้นฐาน ผู้มี
ขันติธรรมอยู่ในใจ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ย่างขึ้นสู่หนทางสวรรค์และ
นิพพานโดยแท้ พระพุทธองค์ยังทรงสรรเสริญอีกว่า ยกเว้น
ปัญญาแล้ว เราตถาคตสรรเสริญว่าขันติเป็นเลิศ เพราะฉะนั้น
ขันติบารมีจึงเป็นบารมีที่เราจะต้องสั่งสมไว้มาก ให้ติดตาม
ตัวเราไปทุกภพทุกชาติ

*เหมือนในอดีตกาล พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าของเรา ทรง
บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ มีทรัพย์สมบัติ ๘๐ โกฏิ ชื่อว่า **กุนทล-
กุมาร** ศึกษาเล่าเรียนจนแตกฉานในศิลปะทุกแขนง พอบิดา
มารดาละโลกไปแล้ว ท่านก็ได้มองดูกองมรดกที่บิดามารดาเก็บ
รักษาไว้ให้ท่านพิจารณาเห็นว่า สมบัติที่หมู่ญาติของเราหามาได้นี้
ใช้ได้เฉพาะในภพชาตินี้เท่านั้น ไม่มีใครสามารถนำติดตัวไปได้เลย
ท่านจึงตัดสินใจเปิดคลังสมบัติทั้งหมด แล้วบริจาคมหา
ทานบารมีตลอด ๗ วัน จากนั้นก็เข้าป่าหิมพานต์ เพื่อไปบวช
เป็นฤๅษีบำเพ็ญตบะอยู่ตามลำพัง

วันหนึ่ง ท่านได้ออกจากป่า เข้าไปเที่ยวภิกขาจารใน
กรุงพาราณสี เสนาบดีท่านหนึ่งเห็นกิริยาอาการของท่านแล้ว

ชั้นดิศกรมอยู่ที่ไหน

๒๕๕

บังเกิดความเลื่อมใส จึงน้อมถวายภัตตาหารด้วยความเคารพ และถือโอกาสอาราธนาท่านให้พักอยู่ในพระราชอุทยาน อยู่มาวันหนึ่งพระเจ้ากลาปฺทรงดื่มน้ำจัณฑ์จนมึนเมาในพระราชอุทยาน แล้วทรงบรรทมบนตักของสนมที่โปรดปรานนางหนึ่ง ส่วนพวกหญิงนักฟ้อน ก็พากันขับร้องให้พระองค์บันเทิงใจ

พอพระเจ้ากลาปฺทรงบรรทมหลับไป พวกหญิงนักฟ้อน จึงชักชวนกันไปฟังธรรม จากพระดาบสซึ่งพำนักอยู่ใกล้ๆ ในเวลาที่กำลังฟังธรรมอยู่นั้น พระราชาได้ตื่นจากบรรทม เมื่อมองดูรอบข้าง ไม่เห็นเหล่านางสนมกำนัล จึงทรงพิโรธมาก ได้ถือพระขรรค์เสด็จไปหาพระดาบสด้วยความโกรธ พร้อมกับถามว่า “ท่านดาบส ท่านมีวาทีว่าอะไร “พระดาบสทูลว่า “มหาบพิตร อาตมามีขันติวาที กล่าวยกย่องชั้นดิศกรม”

พระราชอาตรัสถามต่อว่า “ที่ชื่อว่าขันตินั้นคืออะไร” พระดาบสตอบว่า ขันติก็คือความไม่โกรธ ไม่ผูกพยาบาท แม้มีใครจะมาประทุษร้ายก็รักษาจิตให้สงบ ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่มากระทบ” พระราชาได้ฟังดังนั้น จึงตรัสว่า “ประเดี๋ยวเถอะ เราจะได้เห็นขันติของท่าน” แล้วก็รับสั่งให้เรียกเพชฌฆาตมา

เพชฌฆาตโทกผ้าแดงรีบเข้ามาถวายบังคมพระราชา แล้วกราบทูลว่า “จะให้ทรงทำอะไร” พระราชาตรัสว่า “เจ้า

ชั้นติธรรมอยู่ที่ไหน

๓๐๐

จงจับดาบสนี้ให้นอนคว่ำลงกับพื้น แล้วเอาแซ่หนามเขียนสอง
พันครึ่ง” เพชฌฆาตก็ทำตามรับสั่ง พระดาบสแม้จะมีฤทธิ์
แต่ท่านก็ไม่ประทุษร้ายต่อเพชฌฆาต ในใจของท่านก็ไม่ขุ่นมัว
เพราะท่านหวังจะเพิ่มชั้นติบารมี แม้ผิวหนังของท่านจะมี
บาดแผลจากการเขียนติ ได้รับความเจ็บปวดทรมานแสนสาหัส
แต่ท่านก็ไม่ปรินึกโอดครวญ

พระราชชาติธรรมาจารย์อีกว่า “ท่านดาบส ท่านยังมีวาตะ
ยกย่องอะไร” พระโพธิสัตว์ก็ทูลตามเดิมว่า “มหาบพิตร
อาตมามีวาตะยกย่องชั้นติธรรม พระองค์สำคัญว่า ชั้นติมีอยู่ที่
ผิวหนังของอาตมาอย่างนั้นหรือ ชั้นติไม่ได้อยู่ตรงนั้น ชั้นติของ
อาตมาอยู่ภายในใจ แม้พระองค์ก็ไม่อาจแลเห็นได้” พระราชา
ทรงสดับด้วยความกริ้ว จึงรับสั่งให้เพชฌฆาต ตัดมือทั้งสอง
ข้างของดาบส เพชฌฆาตก็ใช้ขวานตัดมือทั้งสองข้าง จากนั้นก็
ตัดข้อเท้าทั้งสอง

โลหิตได้ไหลออกจากปลายข้อมือและข้อเท้า เหมือน
สายน้ำที่รั่วไหลออกจากท่อ พระราชาก็ตรัสถามอีกว่า “ชั้นติ
ของท่านอยู่ที่ไหน” พระโพธิสัตว์ก็ยังทูลเหมือนเดิมว่า “อยู่ที่ใจ”
เนื่องจากพระราชาเป็นผู้มีอกุศลเข้าถึงจิต จึงกระทำความผิด
ใหญ่หลวงต่อผู้บริสุทธิ์ ได้รับสั่งให้ตัดใบหู ตัดจมูกของพระดาบส
จนทวาร่างของท่านมีแต่โลหิตไหลออกไม่หยุด

สันติธรรมอยู่ที่ไหน

๓๐๑

แม้จะได้รับทุกข์ทรมานสาหัสขนาดนั้น แต่พระดาบสก็ไม่ยอมเอ่ยปากขอชีวิตกับพระราชา เพราะท่านปรารถนาจะเพิ่มเติมขันติบารมี จะได้เป็นพลวปัจจัยให้ได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณต่อไปในอนาคต ฝ่ายพระราชาเมื่อไม่สนใจ จึงตรัสประชดประชันว่า “ท่านผู้เดียวจงยกย่องเชิดชูขันติไปเถิด” ว่าแล้วก็เอาพระบาทกระแทกยกดอกพระดาบสแล้วเสด็จจากไป

เมื่อพระราชาเสด็จไปแล้ว ท่านเสนาบดีเกรงว่า พระดาบสผู้มีฤทธานุภาพมากจะโกรธ และอาจบันดาลให้เมืองทั้งเมืองพังพินาศไปได้ จึงรีบเข้ามาเช็ดโลหิตประครองร่างของพระโพธิสัตว์ เก็บรวบรวมอวัยวะต่างๆ แล้วกล่าวขอร้องให้ท่านได้อดโทษให้พระราชาและทุกๆ คน พระโพธิสัตว์ท่านเป็นผู้มีใจประกอบด้วยมหายมมารุณอยู่แล้วจึงบอกว่า “พระราชาพระองค์นี้ได้รับสั่งให้ตัดมือ เท้า หู และจมูกของเรา ขอพระราชาพระองค์นั้นจงทรงพระชนม์ยั่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญยิ่งๆ ขึ้นไป อาตมภาพไม่มีความโกรธเคืองในพระราชาแม้เพียงเล็กน้อย ขอพระองค์ทรงพระเจริญเถิด”

ฝ่ายพระราชาเมื่อลบล้างพิษของพระโพธิสัตว์ท่านนั้น มหาปฐพีซึ่งหนาสองแสนสี่หมื่นโยชน์ ไม่สามารถจะรองรับโทษมหันต์ที่พระราชาได้ทำไว้ ได้แยกออกแล้วเปลวไฟจากอเวจีมหานรกก็แลบออกมาเผาไหม้พระราชา และถูกรรณีสุม

ชั้นติธรรมอยู่ที่ไหน

๓๐๒

พระองค์ลงไปเสวยทุกขในอเวจีมหานรกทันที พระโพธิสัตว์ทนพิษบาดแผลไม่ไหว ในที่สุดท่านก็ทำกาละ แล้วไปสู่พรหมโลก

นี่คือเรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นจริงกับพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ครั้นสมัยที่พระองค์ยังทรงเป็นพระบรมโพธิสัตว์สร้างบารมีอยู่ เราจะเห็นว่า กว่าที่ใครคนหนึ่งมีความปรารถนาอันสูงส่งที่จะเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต เพื่อนำตน และสรรพสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน ยังต้องอาศัยกำลังบุญกำลังบารมีอย่างมาก ต้องมีชั้นติธรรม ซึ่งเป็นบารมีที่สำคัญ

ถ้าขาดชั้นติความอดทนเสียแล้ว การจะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง ที่ตั้งใจไว้ก็เป็นเรื่องยากความเป็นผู้มีชั้นติธรรมเป็นขุมกำลังที่สำคัญในการสร้างบารมี ที่จะสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จะช่วยย่นย่อหนทางในสังสารวัฏให้สั้นลง แล้วก้าวไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ การตรัสรู้ธรรมอันประเสริฐได้

แม้พวกเราเองก็เหมือนกัน เป็นยอดนักสร้างบารมี จะต้องสวมหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ สร้างบารมีให้เต็มที่ โดยใช้สติปัญญาความสามารถ และความอดทนต่อทุกสิ่ง สร้างบารมีเพื่อรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน มุ่งไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ซึ่งเส้นทางที่เรากำลังก้าวเดินอยู่นี้ เป็นเส้นทางที่ยาวไกล ต้องใช้กำลังใจที่สูงส่ง ต้องอดทนเข้มแข็งและต้องทำกันไปเป็นทีมอีกทั้ง

ชั น ดิ ฐ รร ม อ ยู่ ที่ ไท ห น

๓ ๐ ๓

จะต้องทุ่มเทเอาจริงเอาจัง เอาชีวิตเป็นเดิมพัน เพราะอุปสรรค
ที่เราจะต้องพบเจอนั้นมีมากมาย แต่ถ้าหากพวกเราทุกคน เป็น
ผู้มีขันติธรรมอยู่ในใจ รักษากำลังใจให้เข้มแข็งอยู่เสมอ ด้วย
การฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำ เราจะเป็นผู้ที่มีกำลังใจไม่
สิ้นสุด จะไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อรักที่จะสร้าง
บารมี เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ต้องมีขันติธรรมอยู่ในใจ และ
ก็หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกๆ วัน จนกว่าจะเข้าถึง
พระธรรมกายภายในกันทุกคน

